

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev. Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g Za Jugoslavijo četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Koroški Slovenci.

Dne 2. jan. je imel dr. Klebl, sin bivšega okrajnega glavarja v Velikovcu, predavanje o narodnih razmerah na Koroškem, ki ga „Kärntner Tagblatt“ prinaša dne 11. januarja. Mladí učenjak pozna razmere in zgodovino, zato nas njegova izvajanja zanimajo.

L. 750. se je vojvoda Borut obrnil na bavarskega vojvodo Teslja, da mu pomaga zoper Obre. Borutov sin Gorazd in njegov stričnik Hotimir sta se dala krstiti in sta poklicala v deželo krščanske misijonarje. L. 769. so se pogani uprli, Teselj je l. 772. premagal upornike. Sto let je bila Koroška v stiku z Bavarsko, l. 788 pa si je Karel Veliki osvojil Bavarsko in je do l. 800 prodril do spodnje Donave. Iz l. 870 imamo Solnograško pismo v zadevi sv. Metoda, v katerem se navajajo imena koroških slovenskih vojvod z nemškimi imeni: Valtunc, Ingo, Edgar. Klebl sodi, da bi bili Nemci vladali koroške Slovence, kakor so Varegi Rusijo. Ruska carska rodbina je bila nemškega plemena. Slovanski knezi izginejo o priložnosti hrvaške ustaje pod knezem Ljudevitom v letih 815—830. Tedaj so se vojvode domačini zamenjali z bavarskimi grofi. Ko je bila Koroška meja naprej ogrožena, bavarski grof ni več zadostoval, in kralj Ludovik Pobožni je poslal l. 817. svojega sina Ljudovika na Bavarsko in drugega sina Pipina je poslal kot namestnika v Akvitanijo na Francosko. L. 835. je postal Radbot kraljevi namestnik za Vzhodno marko z naslovom „Panonski prefekt“. Radbota se je l. 855. odstavilo, nevarnost je bila prevelika, Panonija se je združila s Koroško in na čelo se je pokrajini postavil princ Karloman, sin sin kralja Ljudovika Nemca. Karloman se je proti očetu uprl, koroški grof Pabo je moral bežati v Solnograd. A Karloman se je z očetom zopet spravil in postal bavarski kralj. Za Karlomanom je Koroško in Panonijo vladal njegov nezakonski sin Arnulf. Ko je Arnulf postal nemški kralj, l. 887. mu je sledil kot oskrbnik Koroške njegov sorodnik Luitpold. Za letom 907. nekaj časa ni bilo vladarja. Tedaj so deželo napadali Ogrji. L. 925. pa je Koroška pod oblastjo Bertolda, brata Arnulfovega. L. 938. je postal Bertold grof bavarski in Koroška je z Bavarsko združena do l. 976. Od l. 995 naprej se Koroška upravlja kot samostojna nemška vojvodina.

Predslovenska doba.

Iz predslovenske dobe so naselbine na hribovih in naselbine, ki so nastale na rimskih razvalinah. Dr. Lesjak sodi, da so imena iz predslovenske dobe: Beljak, Meglarje, Vetrinj, Kornath i. dr.

Slovenska imena.

Iz raznih raziskavanj se vidi, da se je slovenski vojvoda imenoval V o d. Beseda ni iz nemščine, marveč iz latinske besede dux. Tako se je v pozni rimski dobi imenoval vojaški poveljnik večjih pokrajin. In beneška beseda do ž e ni nič drugega nego dux. Na Vresí pri Celovcu je Blažna vas, ki se že l. 980. imenuje. Tu je bil sedež plemiča, ki je pri ustoličenju koroških vojvod igral glavno vlogo. Blažna vas pomeni Vas blagega, blag pa pomeni mil ali tudi bogat. To bi bila ista beseda kakor b a n na Ogrskem, ali ilustrissimus pri poznih Rimljanih.

Koroška.

Koroško ime Karantania se prvič imenuje l. 772. Ime je iz predslovenske dobe. Najprej se je tako imenoval kraj Civitas Karantana — Krnski grad, in mons karantanus,

Koroški vrh, pri Krnskem gradu. V cerkvi, ki še danes stoji, je kralj Arnulf praznoval l. 888. božični praznik. V Gospa sveti je bila škofova stolica in tako je prišel Krnski grad do posebnega pomena.

Seja deželnega kulturnega sveta, 3. decembra 1930.

(Konec.)

Dve koroški mlekarni.

V Beljaško mlekarno se je pripeljalo v 10. mesecih letos 2.265.000 l mleka v celovško 1.800.000 l mleka in 40.000 l smetane. Beljaška mlekarna je tudi nabrala in prodala 52.000 jajc. Mleko se je plačevalo:

	Beljak	Celovec
januar	31.60	32.50
februar	31.50	32.25
marc	31.25	32
april	29.90	31.50
maj	30.60	31
juni	30.50	31
juli	30.60	30.50
august	30.40	30.50
september	29.80	30
oktober	28.20	29.25

Beljaška mlekarna je l. 1929 poslala na Dunaj 1.125.000 l mleka, letos 600.000 l.

Milchregulativ: postava za prodajanje mleka.

Hernler: Zadnjič se je poročalo, da mora priti ta postava. Ali predlog je nesprejemljiv. V Beljaku se vsak dan odda od kmetov neposredno izven mlekarnice 3000 litrov. Kolika je razlika med to in ceno, ki jo more dati mlekarska zadruga (20 grošev pri litru je 20 S za hekto, za 30 hekto 600 S na dan je 200.000 S v letu)? Zadrugniki so se pa tudi pritoževali radi merjenja smetane, in se je v slučaju Sternada dokazalo, da se je temu skozi leto premalo računalo en odstotek mašče. Tu nekaj ni v redu. Neki posestnik, ki ima 30 l mleka na dan, se ga ne upa oddajati zadrugi, ker se mašča tako slabo meri. V Podkloštru se mora napraviti postava za posnemanje. Pri mlekarnah seve ne pozre rejia vsega, marveč je izplačevanje tako slabo, ker se mora obrestovati posojilo.

Supersberg: Prepričan sem, da se na Dunaju uvede Milchregulativ, Ali predlog predvideva, da se kravje mleko naravnost lahko oddaja prosto.

Pomoč gorjanskim kmetom.

Gorjanskim kmetom se hoče tako pomagati, da se jim poskrbi poceni krma za napitavanje živine in krmljenje telet. Za to akcijo se je že priglasilo 5432 glav živine in sicer za napitavanje 2115 partij, za telečjo krmo 3117 partij, vsega vkup za 125 vagonov kreme. Trg naročuje 20 vagonov, Winklern 18, Gmünd 13, Paternion 9, St. Lenart 5 vagonov. Razveseljivo je, da se gorjanci posebno zanimajo za telečjo krmo. Napredek živinoreje v gorah se ravno s tem ovira, da ljudje prodajajo vsa teleta ker jih ne morejo rediti in tako ne pomaga nič nastavljanje najboljših juncev. Potem se bodo gorjancem zboljšali hlevi in gnojišča. Hlevi naj se tako preuredijo, da bodo svetli, zračni, snažni in suhi. Kjer so hlevi prevroči in planine mrzle, govedo zapade tuberkulozi. Za hleve se bo dajalo podpor: do

20 m ²	140 S
21—30 m ²	170 S
31—40 m ²	200 S
41—50 m ²	230 S
do 120 m ²	340 S
čez	350 S

za gnojišča se bo dajalo do 10 m³ 140 S, do 90 m³ 330 S.

K temu se bo dajala še doklada: gorjancem v strminah 100%, drugim 50%. Kot gorjanski kmetje se smatrajo vsi, ki jih davkarja uvrsti pod gorjanski davčni ključ.

Odpravljanje živine in svinj.

Dr. Scheuch: Na Koroškem se redi veliko več svinj kakor nekoč in se pri delava dosti več mleka kakor pred leti; domači trg tega blaga ne more več sam vporabiti. Zato je kulturni svet vpostavil organizacijo za odprodajanje živine. Ta organizacija nima namena, delati konkurenco živinskemu kupcu, ona hoče le, kar je živine v deželi preveč, pravočasno spraviti naprej, da se doma cene drži. Svinjereja se je silno dvignila. L. 1928, se je poslalo iz dežele 7200 svinj, l. 1929 10.050, in prvo polletje 1930 17.600. Pošiljanje na

Pri revmatičnih bolečinah, glavobolu, bolečinah v sklepih in členih učinkujejo T o g a l tablete izvrstno. Popolnoma neškodljive. Pozikrus prepriča! Vprašajte Vašega zdravnika. — V vseh lekarnah. — Cena S 2,40. 2

Dunaj se je dobro uvedlo, blago tudi trgu splošno odgovarja. Iz Labudske doline gre skoro vsak teden vagon svinj na Dunaj. Celovec v letu potrebuje 11.000 mesnih prašičev. Kmetje pa hodijo vsak dan od mesarja do mesarja ponujati. Ako jih posestnik 20 ponudi petim mesarjem, izgleda ponudba, kakor da se jih ponuja 100 in cena pada. Zato je treba odpošiljati, kar je doma blaga preveč. Kulturni svet garantira do 1. junija 1931 za svinje, ki se pošljejo na Dunaj, na vsaki železniški postaji ceno 2 S. Minulo leto se je odposlalo 627 pitanih goved, 1500 plemenskih volov in 5000 svinj. Prizadevati si moramo, da spravimo svoje blago na Dunaj. Vlada bo šele potem mogla zapreti tuji uvoz, ko se ji dokaže, da Dunaj zamoremo oskrbeti sami. Promet s voli bele pasme je bil zelo povoljen, s pingavsko pasmo se je pa slabo tržilo, ker se v Nemčijo živine ne more spravljati.

S Koroške se je izvedlo l. 1927, goved 15.000, konj 1340 — 1928, goved 9860, konj 1150, leta 1929, goved 11.900, konj 1100. Plemenske živine je šlo 66%, na Solnograd na Nižjeavstrijsko je šlo 1927 11.6%, 1928 14%, 1929 16.2%. Največ odjemalcev za konje imamo na Gornjem Avstrijskem. Klavne živine se je odposlalo l. 1927, 1300 glav, l. 1928, 510, l. 1929, 980 glav. Pri tem je treba opomniti, da se glavne živine v deželo več ne uvažajo. V bližnji bodočnosti pridejo na trg voli, ki se pitajo okoli novoustanovljenih žganjarn. Treba bo na Predalrskem iskati zanje odjemalcev. Zveze se je iskalo tudi na Dunaju. — Hernler: Treba je v listu „Mittelungen“ povedati, kje se naj kmetje zglasa, kadar imajo kaj živine ali svinj na prodaj? Kmetje svinje ponujajo mesarjem, naj pridejo k zaupnikom kulturnega sveta!

Gozdarstvo.

Dvorni svetnik M a y r poroča: Z ozirom na splošno pomanjkanje denarja se cena gozdnih sadik ni zvišala, a pri oddajanju se bo strožje postopalo. V Brežah se bo kupil gozdni vrt, ki obsega 8000 m², drugi vrt se je priredil in že zagradil v Št. Vidu; tako bo mogoče vse sadike, ki jih potrebujemo, vzrediti doma. Napravljane potrebne potove za odvažanje lesa je za kmeta velikega pomena. Tako se zviša cena lesa, in kmetje zaslužijo z vožnjo. Po ljubelski cesti je lani šlo vsak dan 90 do 100 voznikov. Take naprave potov in priprave za odvažanje lesa bo vlada vsak čas podpirala. Gozdove v okolici Št. Vid je napadla gosenica (Nonne). Država je dala za uničevanje teh gosenic in metuljev 2800 S, a kmetov se ni moglo spraviti vkup, da bi škodljivca skupno uničevali. Gornja Labudska dolina je hotela presajenih sadik, ko jih ni bilo, so se ponudilo nepresajene, ki jih pa ljudje niso hoteli. Drevje iz presajenih prej trohni. Presajene sadike imajo nekaj zase in nepresajene tudi nekaj. Te so cenejše in raje rastejo. Ponekod, pravi nadgozdar R a i n e r, smo sploh začeli saditi samo nepresajene in smo presajanje popustili. Zato naj ljudje, če presajenih ni, mirno jemljejo nepresajene sadike.

Ljubiti svoj narod je krščanska dolžnost!

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Proračunska razprava se v odborih nadaljuje. Nadaljujejo se tudi pogajanja s socialnimi demokrati radi spremembe zakona o delitvi davkov. Pretekli teden so se bavili s to zadevo tudi zastopniki dežel. Protipredlogov niso stavili, pač pa razmotrivali možnost sporazuma. — Gospodarska konferenca, ki je študirala vzroke današnje naše gospodarske krize, je prišla do zaključka, da se število v avstrijskih obratih zaposlenih kljub veliki brezposelnosti ni manjšalo. Ugotovljeno je namreč, da se je število delazmožnih ljudi v zadnjih letih povečalo, kar je posledica ugodne številke rojstev pred vojno in nazadovanje umrljivosti. Strokovnjaki so mnenja, da bi bila naša kriza tudi tedaj, če bi ne bilo gospodarske krize po vsem svetu.

Madžarska. Madžari so bili že nekdanj znani kot zatiralci manjšin in v zadnjem času so madžarizacijo še pospešili. Slovaška manjšina sploh nima nobenih pravic, pa tudi druge manjšine se pritožujejo. Kljub temu pa hočejo učiti sedaj druge države, kako je treba postopati z manjšinami. V poslanski zbornici je neki poslanec navajal zlorabe pri zadnjem ljudskem štetju na Češkoslovaškem proti narodnim manjšinam. S pritiskom in nasiljem se je posrečilo potisniti razmerje Madžarov v nekaterih krajih pod 20%, tako da je madžarsko prebivalstvo v teh mestih izgubilo pravico, uporabljati pred sodiščem in upravo svoj jezik. Odgovoril je min. predsednik Bethlen, da je madžarska manjšina na Slovaškem že poslala obširno spomenico Društvu narodov. Češkoslovaška si je pridržala pravico, da ne ugotavlja števila pripadnikov manjšinam na podlagi podatkov posameznikov, temveč po podatkih, ki jih zbere sama in jih smatra za najbolj objektivne. Ti podatki pa so bili zbrani po zelo subjektivnih znakih. Sem spada tudi razlaga imen, po kateri vsi oni, ki še govorijo madžarsko, vendar pa zvenijo njihova imena germansko ali slovansko, ne smejo pošiljati svojih otrok v madžarske manjšinske šole. Temu odgovorja praški list in pravi, da se more madžarska manjšina na vzhodu republike prav tako svobodno priznavati k svoji narodnosti kakor vsak drug državljani Češkoslovaške. Češkoslovaško ljudsko štetje se v čistosti pač gotovo more primerjati najmanj z madžarskim.

Italija. Vladne odredbe, da se morajo znižati v Italiji cene, so naletele že takoj v začetku na oster odpor v trgovini. Odpor je postal tako močan, da italijanski tisk poziva vlado, da ga s silo zdrobi in sicer s tem, da za vsako vrsto blaga določi najvišje cene, ki se ne smejo prekoračiti. Vsekakor ni pravilno, da sta industrija in poljedelstvo znižali cene, trgovina pa jih noče. Izgleda, da bo vsled odpora trgovcev odpravila vlada svobodno trgovino popolnoma. — V Trstu sa začeli ljudje mrzlično dvigati svoje vloge. Razširile so se namreč govorice, da stojijo nekateri denarni zavodi in industrijska podjetja prav slabo. Tržaški listi vidijo strahove in govorijo o tajni organizaciji, ki skuša s širjenjem slabih in lažnih novic med najširšimi sloji prebivalstva škoditi fašistovskemu režimu v Italiji. Take osebe je treba ustreliti v hrbet, tako pravi tržaški list. Nekateri denarni zavodi so morali pomnožiti uradne ure, da morejo vlagatelji dvigniti svoj denar. Bajje je bilo nekaj razširjevalcev teh vesti že predanih sodniji. Kakor pri vsaki malenkosti, tako vidi fašizem tudi tukaj tajne organizacije, katerih člani morejo biti seveda samo Jugoslovani. Ni še dosti, da so brez vsake svobode, hočejo jih še nadalje postavljati pred puškine cevi. Fašisti so uničili goriško Zadružno zvezo in bodo napravili še marsikaj, da le oškodujejo domače jugoslovansko prebivalstvo. Z druge strani se sliši, da namerava fašizem vsled izredno slabega finančnega položaja države odrediti prisilno premoženjsko oddajo od 10 do 35%. Ravno vsled tega je menda pričelo prebivalstvo dvigati denar iz denarnih zavodov. — Fašisti hočejo iztrebiti tudi slovensko bogoslužje iz cerkva. Vatikan se zavzema za slovensko duhovščino in pravi, da apostolska misija ne more in ne sme biti politična. Fašisti pa zahtevajo od slovenskih duhovnikov, da vršijo politično propagando za fašizem. Če se stavijo take za-

hteve, moramo res misliti, da se je fašizem izživel in da je njegova zvezda v zatonu. — Takoj po plebiscitu je sedanji koroški deželni glavar dr. Lemisch izjavil, da morajo biti koroški Slovenci v dobi enega pokolenja ponemčeni. Italijani so si že večkrat vzeli koroške Nemce za zgled. Nemci so nam dali vsaj dobo enega pokolenja časa, da se ponemčimo, fašizem pa hoče iztrebiti primorske Slovence že v petih letih. Koroški Nemci imajo svoj način germanizacije in Italijani imajo svoj način italijanizacije. Načina sta različna, a končni cilj je isti. Po posebnem fašističnem načrtu mora biti vprašanje slovenstva na Goriškem odstranjeno v petih letih. Na slovenske kmete, duhovnike, gostilničarje in drugo inteligenco se bo na nasilen način pritisnilo, da se uklonijo. Ko se bodo uklonili ti sloji, bo delo s kmečkimi masami lahko. V zvezi s tem je bilo v zadnjem času v okolici Tolmina aretiranih okrog 40 najuglednejših slovenskih kmetov, bivših županov in odličnih kmečkih voditeljev. Na ta način mislijo fašisti v masah izprazniti Goriško od

Babica ga. Pannagl pravi:

„... in prav veliko
**Kathreinerja k mleku, potem
bo lokec že zopet rad pil mleko.**
— — — Sicer je pa tudi precej
cenejši!“

3500 babic priporoča
Kathreiner Kneippovo sladno kavo.

vseh vplivnih slovenskih osebnosti. Vsi ti ljudje bodo brez sodnijskega postopanja poslani v prognanstvo na razne otoke smrti.

Politične vesti. Nemški državni kancler dr. Brüning je posestil Gornjo Šlezijo. V Opelnu so ga na kolodvoru sprejeli komunisti in narodni socialisti in demonstrirali. V Beuthenu mu je več tisočglava množica zaprla pot v mesto in bombardirala njegov avto s kamenjem. V Gleiwitzu so bile istotako demonstracije. V Rosenbergu so narodni socialisti psovali kanclerja in njegovo spremstvo. Ko je prišel v Oepeln, so krožila nad mestom 3 poljska vojaška letala. Dve poljski letali sta morali radi defekta pristati na nemškem ozemlju. Vsi piloti so bili aretirani in ima zadeva diplomatske posledice. Na podlagi teh demonstracij je izjavil dr. Brüning, da hoče le tedaj nositi odgovornost dalje, če bo mogoče nemškemu narodu zopet ustvariti smisel za resnico in poštenje. Dr. Brüning je v zadnjem času zbolel, ker so ga bržkone te demonstracije preveč razburile. — Pretekli teden so se v Ženevi sestali nekateri odbori, da razpravljajo o gradivu, ki pride na dnevni red zasedanja Sveta Društva narodov. Tako je imel svojo sejo mednarodni odbor za proučitev Panevrope, ki ima prav malo izgledov, ker so odgovorile na vprašanja samo 4 države. — Čuje se, bo skupina manjših držav na prihodnjem zasedanju Društva narodov stavila predlog, po katerem naj bi se vse države obvezale, da do zaključka splošne razorožitvene konference ustavijo vsaka nadaljna oboroževanja. Predlog povdarja, da se vse države mrzlično oborožujejo, da bi imele ob sestanku razorožitvene konference dovoljno rezervno in mogle na ta način navidezno popuščati, dočim bi v resnici obdržale oborožitev na sedanji stopnji.

DOMAČE NOVICE

Naročnikom „Koroškega Slovenca“!

Menil sem, da nam bo g. urednik o novem letu kaj povedal o našem listu. Pa sem listal in iskal zastoj v prvi letošnji številki. Malo sem se jezil na g. urednika, da nam ob pričetku leta prav nič ne namigne. Istočasno pa sem se spomnil, da imam tudi jaz črnilo in da lahko tudi jaz napišem nekaj vrstic našim naročnikom. Upam, da s tem g. urednika ne bom razžalil.

Enajsto leto že prihaja „Koroški Slovenec“ med nas in nam prinaša razne žalostne in vesele novice. V uvodnih člankih nam razlaga razne svetovne in domače dogodke političnega in gospodarskega značaja. Sploh skuša seznaniti svoje čitatelje z najvažnejšimi političnimi dogodki vseh držav. In ta enajstletni sel stopa zopet pred Vas, dragi čitatelji in naročniki, in se Vam zopet predstavlja kot Vaš zagovornik, kot Vaš buditelj in kot Vaš prijatelj. Radovedno Vas motri, boste ga li v novem letu z istim veseljem in z istim navdušenjem sprejemali v svoje domove. Dragi rojaki! Potreba je naš list rodila. Potreba medsebojne vezi ga je skozi 10 let vzdrževala. Narodna naša zavest in ljubezn do našega slovenskega ljudstva na Koroškem pa nam velevala, da ostanemo zvesti naročniki našega lista. Brez političnega glasila si ni mogoče predstavljati našega narodnega obstoja.

Vsak posamezni naročnik živi v svojem krogu in ima svoje potrebe in želje. Na želje vsakega posameznika se uredništvo bržkone ne bo moglo ozirati, a predvsem je važno, da bi se želje sporočile uredništvu. Uredništvo bo gotovo rado ustreglo vsaki želji, ki je pri danih razmerah izvedljiva. Upoštevati pa bo moglo uredništvo želje in predloge naročnikov posebno tedaj, če se bo naš list primerno razširil. Zato je dolžnost prijateljev našega lista, da pridobivajo nove naročnike, da starim naročnikom polagajo na srce, da je glavni pogoj pravočasno vplačevanje naročnine v naprej. V tem slučaju bo upravi dana možnost — kakor slišim — da ustreže splošni želji naročnikov po povečanju našega lista ali mesečni ilustrovani prilogi. Obsežnejši list postane tudi veliko zanimivejši, da bo imel veselje z njim vsak posamezni naročnik.

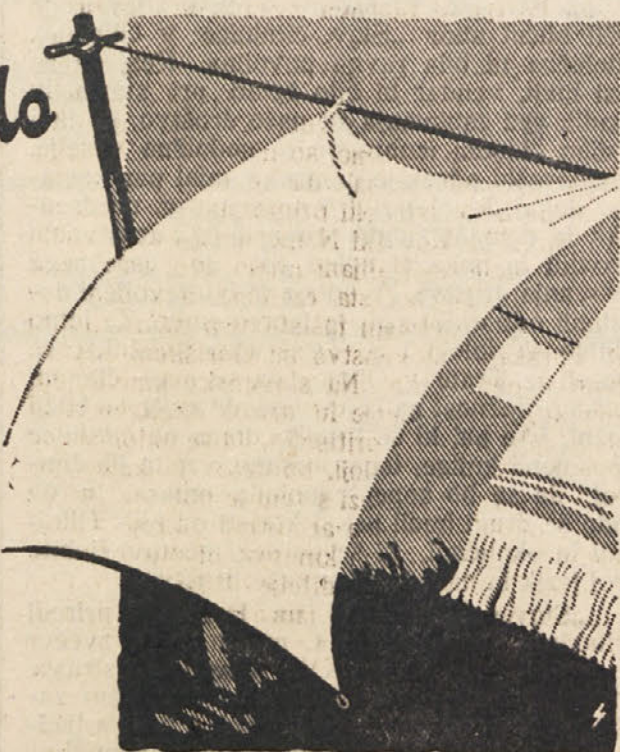
Dovolite mi, da omenim še eno važno točko. Najrajše čitate „Domače novice“. List postane zanimiv in raznoličen, če ima dosti dopisov. V to svrhu pa so potrebni dopisniki. Vsaka občina ima svojega občinskega zaupnika, ki mora biti o vseh dogodkih v občini natančno informiran. Vse, kar on izve in kar se zgodi v občini, je treba spraviti na papir in poslati uredništvu. Pisava in razvrstitev stavkov ne igra vloge, ker uredništvo je pri naših razmerah navajeno na vsako pisavo in vsebino. Zato nobenega strahu in popolen podpis pod spis. Imena dopisnikov uredništvo tudi v slučaju tožbe ne izda. Posebno pri naših razmerah se varuje zakonita uredniška tajnost. Tudi nemško spisani dopisi uredništva ne bodo ustrašili, ker računa z danimi razmerami, a osebnost dopisnika mora biti jasna. Koliko je novic po naši zemlji, za katere uredništvo ne more izvedeti, če naši zaupniki ne poročajo, a so vobče zanimive in imajo tudi krajevno zgodovinsko vrednost.

Pa tudi pri člankih lokalno-Koroške vsebine je treba pomagati. Slovenci imamo sicer malo inteligence, a gotovo je, da če bi to malo število inteligence posvetilo več pozornosti našemu listu, bi ga težko prekosil kateri drugi lokalni list. Prvi pogoj zato pa je seveda slovensko narodno mišljenje, veselje in čas. Zdi se mi, da je od vsega storjenega zavest najlepša tedaj, če more pozameznik pokazati na zasluge za celokupen slovenski narod na Koroškem. Vsedite si vsi, ki ste dobre volje, in napišite svoje misli in jih pošljite uredniku.

In nič se ne bojte tega g. urednika časnikarja, četudi ima črna očala, ker ni tako hud, kakor izgleda. Je v obilici dela zelo kratkobeseden in se ne pusti rad motiti, a odkrito pove svoje mnenje. Kar mu prvič ne bo dovolil, pa boš drugič že boljše napisal. S tem boste g. urednika netoliko razbremenili in dali listu svojega duha.

*Že visi Vaše
snežno belo*

sveže dehteče perilo! To je Persilovo delo! Tako hitro in lepo, tako brez truda in varčno pere Persil! Toda: Persila je treba vzeti vedno v pravilni meri, na vsake dve in pol do tri vedra vode en zavitek Persila. Rastopiti ga je treba v hladni vodi in perilo samo enkrat kratek čas kuhati!

Persil je Persil!

Tedaj, dragi naročniki in čitatelji, nekaj mojih misli sem Vam povedal. Pa ne pojdite mrzlo mimo njih, vzemite si jih k srcu in z novim navdušenjem pojdite na delc za naš list. Tako bo „Koroški Slovenec“ letošnje leto ne samo večji po letih, ampak tudi po obliki. Končno pa iskrene pozdrave vsem naročnikom in čitateljem. N a r o č n i k.

Dobimo novega deželnega glavarja. Od Landbunda predlagani kandidat deželni svetnik Kernmaier je po dvadnevem premisleku sprejel kandidaturu 17. t. m. Takoj za tem so bila preteklo soboto pogajanja med vsemi strankami, ki so trajala do 7. zvečer. Sklenilo se je, da se 22. t. m. skliče deželni zbor, ki naj izvoli deželnega glavarja in deželno vlado. Deželni glavar bo Kernmaier, deželna vlada pa bo sestavljena iz 4 socializmov, iz 2 landbundovcev in 1 krščanskega socialca. Za drugega namestnika deželnega glavarja bo izvoljen posl. inž. Schumy. Tako bo kriza koroške deželne vlade po več ko treh mesecih končno likvidirana.

Zakaj? Na podlagi primerne sestave in izbornih uspehov, ki so jih dosegli znameniti zdravniki in mnoge klinike in bolnišnice s Togalom, si je pridobil Togal v kratkem času splošno priznanje. Vse sodbe soglašajo v tem, da predstavlja Togal takoj učinkujoče in bolečine lajšajoče sredstvo, ki je neprekosljivo pri protinskih, revmatičnih in živčnih bolečinah, pri bolečinah v sklepih in členkih, pri živčnem zobobolu in tudi pri glavobolu.

Zadeva Janc. Točno pred enim letom je napovedala ga Janc konkurz. O tem se tedaj ni govorilo samo v Celovcu in Borovljah, temveč tudi preko mej Koroške. Dolgovi so znašali skoro 2 milijardi, premoženja pa skoro ni bilo. Gospa Janc je igrala v celovških meščanskih krogih odlično vlogo, bila pri dobrotah prireditvah vedno na prvem mestu in se jo je smatralo za zelo premožno. Vsled tega je bilo mogoče, da je oškodovala veliko oseb za visoke milijone, o katerih se ne ve, kam so izginili. Po razglasitvi konkurza je poizkusila samomor s plinom. Vsled tega je bila poslana v opazovalnico norišnice, kar se pri višje stojičih osebah pogosto pripeti, ko ni več drugega izhoda, a predana po par tednih v preiskovalni zapor deželnega sodišča ter po dobrih dveh mesecih izpuščena. Državno pravdnštvo jo je obtožilo goljufije in postavilo pretekli teden pred prisežniško sodišče. Rojena je bila v Borovljah kot hčerka puškarja Werniga l. 1878., je poročena s poštnim ravnateljem. Kot imovita trgovka itd. je izvabila od odvetnikov 5000 S., od zdravnikov 28.800 S., od trgovcev 73.840 S. in od drugih 62.380 S., skupaj nekoliko manj od 2 milijardi. Po očetu je podedovala 2 hiši v Borovljah, ki sta es prodali za 46.000 S. Dohodek njenega moža se ji je zdel prenizek in je dobila dobavo žita pivovarni Schleppe že pred plebiscitom in dobro zaslužila. Dobava se je vršila pod imenom njenega sorodnika Mihe Werniga. Pred plebiscitom je spravljala žito iz zasedenega ozemlja v Celovec, pogosto brez carine, ker je imela stalno propustnico. Dobavo žita je l. 1923. prevzela za dve

leti pod imenom Werniga tvrdka Braun-Lustig, pozneje pod svojim imenom in ji obljubila menda od vsakega vagona 200 S. Izplačilo te provizije Janc nikdar sodnijsko ni zahtevala. Po njeni izjavi bi ji morala dolgovati tvrdka z obrestmi vred še 80.000 S., kar pa tvrdka ne priznava. Da je dobila posojila, je navajala napačna podatke o svojem premoženju in položaju. Ponarejala je menice ali si izposojevala najprej manjše zneske in jih vračala z obrestmi, da si je s tem pridobila zaupanje. Sorodnika Werniga, s katerega tekočim računom je razpolagala, je oškodovala za 56.000 S. Janc priznava dolgove, a izjavlja, da ljudi ni imela namena oškodovati. Da bi vrnila dolgove, je nameravala otvoriti avtomatično točilnico pijač in prodajalnico jestvenim in prevoz tovorov čez Pack. V resnici si je pridobila dve gostilniški koncesiji. Duševno je zdrava. Po zaslišanju prič, ki so izpovedala razne zanimive podrobnosti, je bila obravnava končno, da se zaslišijo še nekatere priče, preložena na nedoločen čas. Zadeva je zelo zanimiva in homo o izidu procesa še poročali.

Suha. (Letina in statistika.) S krušnim žitom se ljudstvo prav nič ne hvali, zadovoljni so kmetje večinoma s koruzo, krmo ter krompirjem. Cvetje jablan nas je pa zelo goljufalo, kakor sploh cvet vsepovsod rad goljufa. Torej bo letos v gorah, kjer so mošta vajeni in z njim radi postrežejo, huda suša. Kdor ima 3 do 5 polovnjakov jabolčnika, je že srečen, nekateri ga niti en polovnjak ali sploh nič niso naprešali. Tedaj splošno pomanjkanje. — Porok smo imeli 8, 3 več od prejšnjega leta. Otrok smo dobili 36, od lanskega leta 6 manj, zakonskih 27 (3 več), nezakonskih 9 (10 manj); za 4 ima ženski spol v njih večino. Pogrebov smo pa imeli 12 (10 manj), kar po vrsti nam je všlo 8 malih s tega revnega grešnega sveta kot nežni cvet na drugi lepši svet. — Letos je prva zapustila svet žena, ki je lani obhajala zlato poroko. Hudo je trpela, sedaj je rešena. — Omenimo zraven, da dan na dan prihajajo tuji prosit, skoro sami Nemci. Prav veseli so, če dobijo pri Slovencih jesti. Po 3 in celo 5 na dan jih pripelje pliberška cesta. Zadnjič je Saksonec tožil, kako slabo je v Nemčiji in hvallil, kako se podpirajo med seboj katoličani.

Sele. (Življenje v našem Domu.) Ljubo doma, kdor ga ima! Kako resničen je ta stari pregovor, čutimo še le sedaj, ko imamo svoj Dom, ki skrbi za naše verske, kulturne in tudi življenske potrebe. Kako potreben nam je, se razvidi posebno iz tega, da se ga pridno poslužujemo. Vsak dan vlada v njem živahno vrvenje. Zjutraj okoli osmih že prihajajo udeleženke gospodinskega tečaja in kmalu so pod vodstvom gdč. Hartmanove zaposlene vsaka pri svojem delu. Jedilnik je obsežen, treba se je pridno sukati, da bodo vsa jedila okusna in pravočasno na mizi. Ob oknu drdrajo šivalni stroji. Domačim je treba na tečaju izgotoviti perila, pa seveda tudi zase hoče vsaka imeti kaj novega, n. pr. dekliški kroj „dečvo“.

Opoldne oživi Dom še bolj. Kakor čebele iz panja se vsujejo iz šole šolarji in prihite v Dom, kjer jih čaka topla juha, mlečen riž, leča ali kaj podobnega. Vsak se oboroži s skledico in žlico, se postavi v vrsto, dobi svojo porcijo in jo z velikim tekom povžije. Je pač že zjutraj zgodaj odšel z doma, zlačnil se je že med poukom in suhi kruhek ni mogel zadovoljiti želodčka! Popoldne tečajnice poslušajo predavanja voditeljice, treba je marsikaj zapisati, oglasi se pa tudi veselo petje in še pozno zvečer pričajo razsvetljena okna, da je več pridnih deklet še zaposlenih s šivanjem. Tako je med tednom. V nedeljah je v Domu enako živo. Mlado in staro se zateka vanj k topli peči, kjer se najprijetneje čaka na mašo; kdor hoče, si pa ogreje lahko tudi želodec s toplim zajuterkom. Po maši zborujejo stanovske zveze ali izobraževalno društvo, popoldne pa se navadno vršijo vaje za prihodnjo prireditvev. Meseca februarja se bodo v Dom zatekla dekleta in žene, fantje in možje, da se v samotni duhovnih vaj duhovno osvežijo. Tako naš Dom dobro vrši svojo nalogo in to bodi sladka zavest onim, ki so na katerikoli način pripomagali, da smo ga zgradili.

Umetne učil se ob prisotnosti bolnikov naredijo in vpostavijo po naravi. Natančneje glej oglas firme F. Ad. Müller sinovi, Wiesbaden, v današnji številki.

Slovenji Plajberk. (Razno.) Kot pozimska cvetlica, ki hira po pomladanskem solncu in rosi, tako je venela in hirala v dolgi mučni boleznini Pepca Travnik, Notova v Podnu, dokler ni bila presajena iz solzne doline v vrt večne radosti. V 16. letu starosti, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, se je kot nežnobela lilija napotila k nebeškemu vrtnarju, ki ga je predvsem ljubila in svojo ljubezen tudi dejansko pokazala v pogostem sprejemanju sv. zakramentov. Dne 13. januarja smo jo ob veliki udeležbi spremili k zadnjemu počitku. Staršem in vsem žalujočim izrekamo naše sožalje, rajna pa naj počiva v miru! — Skoro domrtno se je ponesrečil 25 letni fant Urh Andrejčič pri vožnji drv. Prišel je pod sani, ki so ga vlekli kake 3 m naprej, in si pri tem pridobil močne notranje poškodbe. Nezavestnega so pripeljali v bolnišnico v Celovec. Upajmo, da bo kmalu okreval. Pri vožnji je treba več pozornosti! Kmetje pa naj tudi na bolniško blagajno ne pozabijo, ker v takšnih slučajih je vendar potrebna, čeprav nalaga kmetu veliko breme. — Že čez pol leta se že tepemo za drugi razred v šoli, čeprav ga nam šolski zakon še ne predpisuje, ker je število otrok prenizko. Poleg tega za drugi razred nimamo primerne prostora, razen da si ga prizidamo, kar bi zopet obdavčilo že itak ubožno občino. Ne razumemo pa, kako je mogel zadostovati za nas v starih časih, ko se je kopala pri nas še svinčena ruda in je bilo število otrok 110, dočim jih je sedaj samo 63 in tudi ni pričakovati posebnega naraščaja. Menda se hoče tudi pri nas moderno gospodariti in napravljati dolg.

Drobne koroške novice. Krivdo, zakaj še vedno ni deželnega glavarja, valijo stranke še vedno druga na drugo. Pretekli četrtek se je vršilo posvetovanje med Landbundom in krščanskimi socialci. Nobena teh strank noče podpirati soc. dem. kandidata. Zato je Landbund imenoval novega kandidata v osebi deželnega svetnika Kernmaierja, ki pa je prosil za dvadnevni premislek. Tudi Kernmaier ne bo mogel biti izvoljen brez podpore socialdemo-

PROMESE

na
gradbene srečke (Baulose) izdaje 1926

Žrebanje 15. februarja. Cena S 5.—

Glavni dobitek S 200.000

J. PROKOPP

BADEN, N.-Oo., Hauptplatz Nr. 17.

kraških poslancev. Soc. dem. tisk pravi, da so sedaj zopet na vrsti socialni demokrati in če socialdemokratski kandidat ne bo izvoljen, preostanejo samo nove volitve. — Število podpiranih brezposelnih na Koroškem se je v tednu pred 10. t. m. pomnožilo zopet za 377 na 13.002.

— Provizorjem v Šmarjeti v Rožu je bil imenovan Josip Boštjančič, kaplan istotam. — Modna trgovina David Fleischmann v Celovcu je zaprosila za tretjo sodno poravnavo. Pasive znašajo 600.000 S. — V Celovcu se je ustrelil odvetnik dr. Jakob v. Reinlein. — Konji za zvezno vojsko se bodo kupovali 4. in 5. februarja dopoldne v Grabštanju in 6. februarja dopoldne v Celovcu. — Razpisano je nadučiteljsko mesto v Dobri vasi in mesto učiteljice v Globasnici. — Grabštansko orožništvo je aretiralo 18 letno Rozalijo Napečnik, pomožno delavko iz Grebinja, radi tatvine in goljugije.

Lovro Potočniku v spomin. Iz našega lista z dne 17. decembra lanskega leta je razvidno, da je pobrala smrt enega naših mož, ki je trpel za svoj narod skozi leta pred in po vojni. Jeklen, kakor je bil, po plebiscitu ni mogel prenesti pritiska in se izselil. Bil je pač sin slovenskih staršev, vzgojen v slovenskem duhu in vsled tega ni mogel in hotel zatajiti svojega pokolenja. Rodil se je l. 1879. na Krčanjah, odkoder je prišel s svojim očetom na Rudo in se pri njem izučil krojaštva. Šel je nato še na Djkše, da se izuči trgovine pri Pokrzniku, ki jo je nato vodil dolga leta. Vrnil se je spet nazaj h krojaški obrti, šel v Velikovec, se tam oženil in osamosvojil. Že tedaj je moral čutiti, da se ga ne smatra za enako vrednega. Dočakal je jugoslovansko zasedbo, moral bežati in pustiti družino in imetje, ker bi ga drugače izgubila lahko družina še prej. Pozneje se je vrnil v Velikovec in prevzel od oblasti mu ponujeno tobačno zalogo za velikovski okraj in si s tem nakopal še večji srd in sovraštvo. V Slovenjgradcu je kupil hišo, si uredil svojo delavnico, živel in skrbel za svoje do zadnjega. Ni pa pozabil svojih narodnih nasprotnikov, ki so mu za slovo zaplenili zadnji ostanek plačanega tobaka. Nobenemu ni storil nič žalega, a zadostovalo je že to, da je pokazal svoje prepričanje tudi javno. Ob pripravi na smrt je v svoji dobrodušnosti pač odustil vsem onim, ki so mu želeli slabo in so mu stlali življenja pot s trnjem. Blag mu spomin, zakaj zaslužil si ga je, ker bil je borec nesebičen.

DRUŠTVENI VESTNIK

Šmihel nad Biberkom. (Sestanek.) Naše društvo priredi svoj mesečni sestanek v nedeljo 25. januarja. Na sporedu je več zanimivih točk. Poleg članov so vabljeni tudi nečlani. Obenem naznanjamo, da gostujejo dne 1. februarja na našem odru pevci in igralci iz Kotnare vasi.

Bilčovs. (Naše društvo.) Društveno življenje pri nas nikakor ne počiva. Pozimi in poleti je križ s črnim in zato le malo poročamo. Tudi o Miklavžu nismo ničesar pisali. Bil je pri nas, pa še kako radodaren je bil. Vsakemu je nekaj prinesel, nekatere pa tudi okregal. Obljubili smo mu, da se poboljšamo in on je obljubil, da prihodnjic zopet pride. — Dne 11. t. m. pa so igrala dekleta iz Zgornje Vesce na društvenem odru v Velinji vasi igri „Marijin otrok“ in „Oh, ta Dolona“. Slabo vreme prejšnjega dne je slabo vplivalo na udeležbo. Vendar so dekleta kljub temu igrala z vnmom. Za njih trud prav lepa hvala. — Davek na samice so vpeljali v Italiji in tudi v Jugoslaviji. Tudi mi nočemo zaostajati. Vpeljali ga bomo. Radovedneži, ki hočejo vedeti kako, naj pridejo dne 8. februarja ob 3. popoldne k Knabrlu v Velinjo vasi!

Loče ob Baškem jezeru. (Društveno.) Sprejmite tudi od nas nekaj vrstic. Vsem je že znano, da se je vršil pri Ročičniku v Ratenčah kuharski tečaj. Pričakujemo, da postanejo dekleta tečajnice dobre in varčne gospodinje. O priliki razstave dne 21. dec. je govoril čg. župnik Poljanec, kateremu gre hvala. Tudi vsa čast gđni Tilki Balarjevi, kateri je tekla beseda zelo gladko, ko je zabavljala na tiste frajljice s pobarvanimi lici. Tudi nastop pri igri „Dve teti“ je bil izvrsten. Osobito Lizika s pasjim bičem in Anica s svojim strahom pred teto sta zelo možato nastopili. Obisk je bil dober. Šentjakovski moški pevski zbor nam je zapel veliko lepih domačih pesmi. — Obenem naznanjamo, da se bo vršil redni letni občni zbor našega društva „Jepa“ dne 25. januarja ob 3. uri popoldne v dvorani ge Pušnikove. Na sporedu sta 2 govora, par deklamacij in par šaljevih prizorov.

Glinje. (Občni zbor slov. čitalnice.) Dne 6. jan. 1931 na praznik sv. Treh kraljev se je vršil občni zbor „Slov. čitalnice v Glinjah“. Udeležba ni bila ravno povoljna. Res, da so časi hudi, vendar bi bilo želeli pri starih in mladih več zanimanja za naše društvo, ki nudi svojim članom izobrazbo in nedolžno veselje. Tamburaški odsek je najprej izvajal par komadov dokaj dovršeno. Po pozdravu g. predsednika je domači župnik govoril o društvenih pravilih in pokazal edino pot do uspešnega delovanja društva. V odbor so bili izvoljeni dosedanji odborniki z malo izpremembo. Za letno udnino se določi 1 S. Društvena knjižnica se preseli iz Trate v Glinje, da se nudi članom boljša priložnost za izposojevanje knjig po božji službi. Vse pa, ki še hranijo doma od čitalnice izposojene knjige, lepo prosimo, vrnite jih čimprej, da se bo zopet napolnila omara, in da bodo še drugi imeli nekaj koristi od njih. Glinjčani in okoličani, ki še po šegi očetov ljubite svoj jezik in narod, vsi v naše društvo!

„Slovenski krožek na Dunaju“ priredi prihodnjo nedeljo 25. t. m. ob 7/8 zvečer v svojih prostorih, XV., Mariahilferstrasse (Hotel Fuchs), Koroški večer. Silno zanimivo bo predavanje o Koroški, o našem ljudstvu, njegovem kulturnem in narodnem življenju. Med predavanjem bomo gledali veliko število skioptičnih slik. Predaval bo znan rojak iz Koroške. Potem bo pela gđna Rojc Suzana koroške narodne pesmi. Sledile bodo še druge pesmi. Torej zopet enkrat prav lep večer v našem Krožku. In vse to brez vstopnine. Rojaki, pridite v obilem številu.

GOSPODARSKI VESTNIK

O češpljevem kaparju.

(Konec.)

Aprila meseca se kaparji zopet preobrazijo in stopajo v tretji štadij, to je štadij spolno dozorelih živali. Samci imajo krnast rilček in kmalu poginejo, torej ne delajo škode. Najdejo se pa le prav poredkoma. Najbrž se kaparji razmnožujejo večinoma brez oploditve. Samice se vsesajo na mladih vejicah, navadno na poganjkih prejšnjega leta, kjer ostanejo stalno. Zdaj začno hitro rasti ter se razširijo na dolgost do 6 mm, na širino do 4 mm in na višino do 3 mm. Samo tipalnice in okončine (noge) zaostanejo v rasti in slednjic okrne, ker je žival ne rabi več. Na podlago je prilepljena z lepljivo snovjo, ki jo izločajo posebne žleze na spodnji strani ščita. Hrbet samice, ki se pretvori v ščit, je v začetku ploščat, ima v sredi greben svetlorjave barve ter temne prečne proge. Pozneje postane barva temnejša, oblika bolj kroglasta in proge se izgube. Ščit odebeli in otrdi ter dobi slednjic gube. Proti koncu maja leže samica več sto, po mnenju nekaterih raziskovalcev celo do 2000 belkastih jajčec. Ta ostanejo na spodnji strani samice, ki je, dokler je živa, sočna, ko pa pozneje pogine, preostane samo suh ščit, ki pokriva jajca. Izpod ščita začno proti koncu junija zopet lezti mlade ličinke.

To je razvoj kaparja v teku enega leta. Kakor je razvidno, ima v letu eno generacijo, a tri razvojne štadije. Za pravilno zatiranje tega zajedavca je važno, da poznamo njegov razvoj. Indirektno ga zatiramo na ta način, da mu ne nudimo ugodnih prilik za življenje. V to svrhu moramo skrbeti, da je drevje kolikor mogoče zdravo in odporno. Saditi ga moramo v zadostni medsebojni razdalji in mu nuditi primerno prehrano z gnojenjem. V jeseni drevje očistimo mahu in lišajev, suhe veje porežemo in vrh sploh primerno razredčimo. Poginulo drevje posekamo, prav tako odstranimo vse nepotrebne grmiče, ki so poginili iz korenin. Kapar posebno rad napada mlado drevje, od koder se potem širi dalje. Vse posekane drevesne dele je treba sežgati.

Za direktno zatiranje se je izkazalo posebno škropljenje s kemijskimi sredstvi. Med temi so se po dosedanjih izkušnjah najbolj obnesli razni drevesni karbolineji (kakor so: arborin, dendrin, drvorin, karbokrimp, lohsol, neodendrin, plantansan itd.). Karbolineji pa so primerni samo za zimsko škropljenje, ki se lahko opravi v dobi od takrat, ko listje odpade do tedaj, ko začne drevje zopet brsteti, ob lepih dneh, kadar ne zmrzuje. Najbolje pa je, da škropimo takoj, ko listje odpade, to je oktobra ali začetku novembra in preden začne drevje brsteti, to je marca meseca, ker so takrat ka-

parji na potovanju in jih tekočina pri škropljenju lahko naravnost zadene, medtem ko so pozimi v skrivališčih. Uporabljamo 6- do 10odstotno emulzijo karbolineja v vodi. Škropiti je treba s primerno drevesno škropilnico skrbno vse dele drevesa. Ako je drevo močno napadeno, je seveda težko uničiti prav vse živali, ki se pozneje zopet razmnože. Vendar ne smemo obupati, temveč vztrajno škropiti po dvakrat na leto toliko časa, da je drevo čisto. Poleg drevesnih karbolinejev priporočajo nekateri tudi druga sredstva, kakor solbar in drugo.

Omenjena dela, to je čiščenje drevja ter jesensko in pomladno škropljenje, so neobhodno potrebna za uspešno zatiranje kaparja. Razen teh pa so proti temu škodljivcu priporočljivi še nekateri drugi ukrepi.

Neobčutljive dele drevesa lahko mažemo tudi z bolj koncentriranimi sredstvi, n. pr. z 20 do 30% drevesnim karbolinejem. Dobro je tudi, kaparje z drevesnimi ščetkami ostrgati z debela in večjih vej, pri čemer se obenem uporablja kako zatiralno sredstvo. Na Češkoslovaškem so imeli dobre uspehe z lepljivimi pasovi, ki naj bodo pasti za seleče se kaparje. Ti pasovi se privežejo v jeseni, ob začetku oktobra, okoli debela ali večjih vej in morajo biti zelo trdno privezani, da ne morejo kaparji zlesti pod nje.

Vsa omenjena dela se opravljajo v času, ko je drevje brez listja. Takrat se nahajajo kaparji v drugem štadiju in so občutljivi za razna sredstva. Najbolj ugoden čas za škropljenje bi bil seveda takrat, ko so kaparji najnežnejši, ko so v prvem štadiju. Zato priporočajo nekateri tudi poletno škropljenje, to je od julija meseca dalje. Da se pa ne poškoduje listje, se morajo uporabljati druga sredstva nego po zimi ali v mnogo slabši koncentraciji. Uporablja se n. pr. raztopina tobačnega izvlečka in mazavega mila in razna druga škropiva. Ker sredstva dosedaj še niso zadostno preizkušena, zaenkrat še ne priporočamo poletnega škropljenja. Razen tega je tudi bolj zamudno nego zimsko škropljenje, ker se mora škropiti tudi listje in bi bilo treba zadeti tudi vsak list posebno od spodnje strani.

Končno naj še omenimo, da ima češpljev kapar tudi naravne sovražnike, posebno med hroščji in tudi nekega zajedavca, najezdnika. Po „Sadjarju in vrtnarju“.

Velikovski trg. Živina: Biki 1—1.20, pitani voli 1.40—1.50, vprežni voli 1.30—1.40, molzne krave 1.10—1.40, pitane krave 0.80—1.20, telice 1.20—1.40, plemenske svinje 2, zaklani prašiči 2.20—2.30, plemenski prašiči 1.92—2, ovce 0.80—1.10 S za kg žive teže. Jajce komad 20—23 g, sirovo maslo 4.40—5.60, pšenica 20, rž 18, oves 18—19, konoplje 50, ajda 21, krompir 5 g za kg.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Avstrija: Za volitve zveznega predsednika se je ustanovila na Dunaju posebna volilna skupina „Nationaler Wirtschaftsbund, Führung Dr. Schober“. Predvidoma bodo kandidirale tri stranke. Krščanski socialci se trudijo, da bi volitev zveznega predsednika zavlekli do jeseni. — Alpska montanska družba je v teku enega leta odpuštila 4000 delavcev. Zdaj pa bo znižala plače uradnikom od 2 do 10 odstotkov in mezde delavcem do 20%. Uradniki, ki imajo samo do 300 S mesečne plače, ne bodo prizadeti. — Danes se predajo prometu novi novci po 5 g. — Ognjenik Merapi na otoku Java je pričel zopet delovati. Ogromni toki lave se odtekaajo po isti poti kot prej. Več vasi je bilo treba izprazniti. — V Transjordaniji je silna povodenj poplavila polovico židovskega mesta Akaba. Veliko ljudi in 1000 ovac so potonili. — V kaznilnici v Koronovu na Poljskem je izbruhnil upor med jetniki. Okoli 400 jetnikov je razdejal svoje celice in skušalo razorožiti straže. Nastal je pretep, v katerem se je posrečilo nekaterim jetnikom pobegniti. Večino ubežnikov so zopet polovili. Da so upor zadušili, so pozvali na pomoč vojaštvo in gasilce, ki sa napolnili celice z vodo.

UMETNE OČI
narejene natančno po prirodi. F. Ad. Müller Söhne, Wiesbaden v Celovcu, Hotel Jamek „Zum Sandwirt“, dne 30. in 31. januarja 1931.